

den det store Hverv at gøre Forarbejderne til en almindelig Grundlovsreform.

Men en saadan almindelig Grundlovsreform er jo en stor Sag, der bør vel forberedes, og Forslagsstillerne have derfor ment, at det vilde være en heldig Fremgangsmaade at nedsætte en parlamentarisk Kommission i Henhold til Grundlovens § 46, som skulde forelægge Folketinget Forslag om Sagen paa den i 1910 sammentrædende ordinære Rigsdag. Jeg behøver ikke her i Dag vidtløftigt at motivere dette Forslag. Jeg havde allerede for 3 Uger siden Lejlighed til at begrunde det. Jeg var ikke den Gang ganske sikker paa, om vort Forslag om Grundlovs-kommissionen vilde komme til Behandling, og jeg benyttede saa Lejligheden, da vi havde Valgkredssagen for, som jo ogsaa maatte ses i Belysning af dette Grundlovsforslag, til at fremsætte mine og Socialdemokratiets Anskuelser derom. Jeg kan derfor i Dag fatte mig meget kort.

Jeg erkender, at Interessen i denne Sag knytter sig ikke til, hvad jeg vil sige, eller hvad Socialdemokraterne mene. Vor Grundsætning om, hvorledes Statens Forfatning skal være, hvilende paa den lige og almindelige Valgrets sikre Grundvold, er saa almindelig kendt, at den ikke behøver nogen lang Udvikling fra vor Side. Interessen vil knytte sig til, hvad de andre Partiers Ordførere ville sige i denne Sag. Men jeg erindrer om, at Forhandlingen for 3 Uger siden om Valgkredssagen allerede førte ogsaa denne Sag, Forfatningsreformen, et ikke ringe Skridt fremad. Jeg erindrer om de Udtalelser, der faldt fra det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) om, at han nu erkendte, at man ikke længere som i 1905 kunde begrænse en Grundlovsændring til § 32 alene, til Valgkredsordningen alene, han erkendte, at Spørgsmaalet om Udvidelse af den politiske Valgret til ogsaa at omfatte Kvinderne og Spørgsmaalet om Valgretsalderens Nedsættelse i hvert Fald til Fuldmyndighedsalderen nu havde trængt sig i den Grad frem paa den offentlige Menings Dagsorden, at de maatte løses ved den førstkommande Grundlovsændring.

Det var meget betydningsfulde Udtalelser, som altsaa slog fast, at allerede i dette Ting er der et Flertal, som vil gaa med til en Ændring af Grundloven, hvorved der sker en endelig Ordning af Valgkredsspørgsmaalet, en Udvidelse af den politiske Valgret og Valgbarhed til Kvinderne og en Nedsættelse af Valgretsalde-

ren fra de 30 Aar i hvert Fald til Fuldmyndighedsalderen. Saa langt ere vi altsaa allerede komne, og det glæder jeg mig meget over. Jeg vil kun gøre den Bemærkning, at det ærede Medlem fra Ringkøbing ikke nævnte den politiske Valgrets Udvidelse til Tyendet. Maaske var det en Forglemmelse. Jeg vil dog gaa ud fra, at naar Kvinderne og Tjenestefolkene fulgtes ad ved den kommunale Valgretsreform, maa de ogsaa følges ad ved den politiske. Jeg ved vel, at Udvidelsen af den kommunale Valgret til Tjenestefolkene blev noget billig for adskillige af de Herrer, som gik med dertil, idet 2-Aars Opholdsbestemmelsen berøvede en hel Del af de Tjenestefolk, som paa Papiret fik Valgret, denne Valgret i Livet. Om en saadan 2-Aarsbestemmelse vil der jo ikke blive Tale, naar den politiske Valgret skal udvides til Tyendet, det kan der ifølge Sagens Natur ikke blive, og derfor vil den politiske Valgrets Udvidelse til Tyendet blive af en ganske anderledes effektiv Karakter end den kommunale Valgrets Udvidelse til Tyendet, men jeg haaber, at dette ikke skal svække eller kølne Interessen derfor. Det er en stor Del af Landets Underklasser, et vældigt Landboproletariat, der tæller over hundrede tusinde Medlemmer, som derved drages op til Deltagelse i det politiske Liv.

Ved Forhandlingen for 3 Uger siden udtalte det ærede Medlem fra Holbæk (Rode), at han kun undrede sig over en Ting, nemlig at Forslagsstillerne ikke havde taget Folkeafstemningstanken med. Men det beror sikkert paa en Misforstaaelse. Thi vi Forslagsstillere foreslaa, at der skal nedsættes en Kommission med det Hverv at udarbejde Forslag til Forandring af Grundloven efter følgende Hovedgrundsætninger: a) Den privilegerede Valgrets Afskaffelse; b) Den lige og almindelige Valgrets fulde Gennemførelse; c) Valgrettens og Valgbarhedens Udvidelse til Kvinderne og Tyendet; d) Valgretsalderens Nedsættelse. Under Punkt b, den lige og almindelige Valgrets fulde Gennemførelse, kan meget godt Spørgsmaalet om Folkeafstemning drages frem. Det er jo et Spørgsmaal, om den lige og almindelige Valgret altid skal virke indirekte gennem Repræsentationssystemet eller i visse Tilfælde direkte som i den svejtsiske Forfatning. Ogsaa paa Socialdemokratiets Program staar Kravet om Folkeafstemning i visse Tilfælde, om Folkeinitiativ, om Retten for en vis Mængde Vælgere til at kræve et vigtigere Lovgivningsspørgsmaal sat under